

УДК 343. 985

Тетяна Анатоліївна ОРЛОВА,

доцент кафедри криміналістики та судової експертології факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7635-1160>

Нурлана Джахідівна ТАПДИГОВА,

курсант групи 101 факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРО СУТНІСТЬ ТА РІЗНОВИДИ ОДУРМАНЮЮЧИХ ЗАСОБІВ

В Україні зараз постала глобальна проблема, пов'язана із масовим вживанням підлітками і молоддю алкогольних напоїв, одурманюючих засобів та наркотиків. При цьому, якщо обіг наркотичних та психотропних речовин чітко контролюється державою, то незаконне вживання, розповсюдження, виробництво одурманюючих засобів знаходиться поза зоною цієї діяльності. За чинним Кримінальним кодексом України до відповідальності притягуються тільки особи, які організують або утримують місця для вживання одурманюючих засобів (ст. 322 КК України), і які схиляють до вживання цих засобів неповнолітніх (ст. 324 КК України). Але чи достатньо цього?! Адже відсутній навіть нормативно закріплений перелік основних загальновідомих одурманюючих засобів (лікарських препаратів, рослин, які містять одурманюючі речовини, та хімічних речовин побутового призначення).

Вважаємо, що для забезпечення своєчасного виявлення осіб, які систематично приймають одурманюючі засоби, розкриття злочинів у сфері обігу цих речовин та організації профілактики їх вчинення кожен працівник поліції обов'язково повинен знати про те, які саме засоби належать до категорії одурманюючих, який вони мають зовнішній вигляд, якими способами вони можуть вживатися та особливості їх дії на організм людини.

Одурманюючі речовини – це будь-які лікарські препарати, речовини рослинного походження, а також засоби або речовини технічного або побутового призначення, вживання яких впливає на нервову систему, викликаючи при цьому галюцинації, ейфорію, збудження тощо. При цьому такі речовини не віднесені до наркотичних засобів або психотропних речовин.

До загальновідомих одурманюючих речовини відносяться такі: суміш клофеліну з алкоголем у будь-яких пропорціях, суміш димедролу з алкоголем, хлороформ, ефір, толуол, хлоретил, ксенон, теофедрин, еленіум.

Крім того, у вільному обігу знаходяться деякі лікарські препарати, при вживанні яких в кількості і дозах, що значно перевищують терапевтичні, людина входить в стан ейфорії, розслаблення. Молодь дуже часто використовує ці засоби, шукаючи нових вражень і гострих відчуттів. До таких препаратів належать, наприклад, «Тусин» (сироп) і «Катарпін» (пігулки) та інші засоби від кашлю, у склад яких входить алкалоїд опію кодеїн і вживання яких у великих дозах перорально має побічний ефект суттєвого впливу на нервову систему.

Є рослини, які містять речовини, що впливають на нервову систему, і при цьому не віднесені до переліку наркотичних. Так, наприклад, куріння всім відомого висушеного шалфею призводить до особливого стану нервової системи

(виникають галюцинації, стан збудженості). Вживання спиртового екстракту таких рослин як Красавка, Дурман індійський та інші, теж викликають особливе тривале сп'яніння. Слід зазначити, що останнього часу в Інтернеті з'явилися сайти, на яких прямо пропонують придбати окремі елементи екзотичних рослин, вживання яких шляхом куріння або перорально призводить до одурманюючого ефекту. До категорії одурманюючих відносяться і такі речовини технічного і побутового призначення як бензин, ацетон, клей «Момент» та інші. Вдихання їх парів викликає токсичне сп'яніння.

Підбиваючи підсумок, вважаємо доцільним звернути увагу на те, що у зв'язку з наявністю такого широкого спектру речовин, що дають специфічний побічний ефект, викликають хворобливу пристрасть, залежність в результаті їх систематичного вживання і здійснюють руйнівний вплив на організм людини, є необхідність удосконалення нормативної бази в цій сфері, подальшого вивчення токсикоманії та її причин, розробка в державі механізму боротьби з цим негативним явищем в суспільстві.

УДК 343. 985

Тетяна Анатоліївна ОРЛОВА,

доцент кафедри криміналістики та судової експертології факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7635-1160>

Данііл Сергійович ЮР'ЄВ,

курсант групи 101 факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ НАРКОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Протягом свого існування людство зазнало чималих втрат через такі негативні явища як катастрофи, війни, геноцид, епідемії тощо. Сьогодні роль усесвітнього зла виконує наркоманія.

Світова спільнота має неабиякий досвід боротьби із наркомафією, але все ж таки в Україні протидія наркобізнесу залишається малоефективною. На нашу думку, на це є три основні причини.

По-перше, незаконна торгівля наркотиками являє собою неймовірно прибутковий бізнес, в обігу якого постійно з'являються нові речовини і засоби, освоюються нові ринки збуту, впроваджуються новітні технології втягування людей у їх вживання, використовуються нові способи доставки і збуту наркотиків. Величезні прибутки надають можливість «прикривати», «захищати» злочинний бізнес корумпованими зв'язками з представниками владних структур, у тому числі й силових.

У 2010 році в Україні було викрито мережу збуту курильних сумішей, які фактично представляли собою потужні наркотичні синтетичні засоби. Ця мережа продажу легально працювала протягом тривалого часу, характеризувалась активною рекламою, широким спектром послуг доставки, пунктів продажу. Збут цих наркотиків здійснювався протягом більш ніж трьох років, доки не було проведено низку експертних досліджень, якими встановлено їх небезпечний вплив на організм людини, і встановлені підстави внесення їх до